



Warszawa, dnia 24.05.2017 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DZW-I. 040.18.2017

Pan

Mirosław Maliszewski

Posel na Sejm

Rzeczypospolitej Polskiej

Skonowny Panie Posle,

W odpowiedzi na interwencję z dnia 8 marca 2017 r., w sprawie decyzji Starosty Grójeckiego, którymi odmówiono rolnikom udzielenia pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie „studni głębinowych”- ujęć wód podziemnych, urządzeń melioracji wodnych szczegółowych oraz na pobór wód podziemnych w celu nawadniania upraw sadowniczych uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. ustawy - Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.), dalej – „Prawo wodne” gospodarowanie wodami jest prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości. Gospodarowanie wodami uwzględnia zasadę wspólnych interesów i jest realizowane przez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności tak, aby uzyskać maksymalne korzyści społeczne. Ustawodawca w art. 2 Prawa wodnego ustalił priorytety w zaspokajaniu potrzeb ludności, gospodarki kładąc szczególny nacisk na ochronę

zasobów wodnych i środowiska związanego z tymi zasobami. Pierwszym priorytetem jest zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności. Kolejne priorytety obejmują ochronę zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz niewłaściwą lub nadmierną eksploatacją, utrzymanie lub poprawa stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych a także ochronę przed powodzią oraz suszą. Zaspokojenie potrzeb rolnictwa znajduje się na piątym miejscu. Taka kolejność zaspokajania potrzeb użytkowników wód jest dla Polski jako państwa członkowskiego wiążąca, bowiem wynika z postanowień Dyrektywy 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. stanowiącej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna), dalej – „RDW”.

Instrumentami stanowiącymi gwarancję prawidłowego gospodarowania zasobami wodnymi są przede wszystkim plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza tworzone na potrzeby ustalenia właściwych zasad ochrony zasobów wodnych i udostępnienia z tych zasobów użytkownikom. Pozwolenie wodnoprawne, jako instrument zarządzania zasobami wodnymi, jednakże jest to indywidualny akt administracyjny uprawniający do korzystania z zasobów wodnych. Stosownie do art. 125 pkt 1 Prawa wodnego pozwolenie wodnoprawne nie może naruszać, w szczególności ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza z wyjątkiem okoliczności wymienionych w art. 38j Prawa wodnego, określających dopuszczalne przypadki nieosiągnięcia przez wody dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych i podziemnych, ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozwolenie wodnoprawne nie może także naruszać warunków korzystania z wód regionów wodnych ustanowionych w drodze rozporządzenia dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej, a w przypadku ustanowienia warunków korzystania z wód zlewni także i tych warunków. Organ administracji publicznej prowadzący postępowanie w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego ma obowiązek skontrolowania zgodności planowanych działań wymagających pozwolenia wodnoprawnego z postanowieniami planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku z postanowieniami decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy, o ile obowiązek wydania tych decyzji wynikał z regulacji zawartych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.). Pozwolenie wodnoprawne nie może także naruszać wymagań ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków oraz wymagań wynikających z odrębnych przepisów. Zaistnienie którejkolwiek z wymienionych przesłanek, stosownie do postanowień art. 126 Prawa wodnego obliguje organ administracji publicznej, rozpatrujący wniosek o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego, do odmowy jego udzielenia.

Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje, że odmowa udzielenia pozwolenia wodnoprawnego w przypadku spełnienia przez stronę, która ubiega się o wydanie takiego pozwolenia, warunków przewidzianych w art. 131 Prawa wodnego dopuszczalna jest wyłącznie wówczas, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w art. 126 ustawy. Prawdłowa jest zatem wykładnia art. 126 ustawy, przez przyjęcie, że uregulowanie to statuuje obowiązek wydania pozwolenia wodnoprawnego o ile zostaną spełnione wymagania przewidziane w ustawie, a odmowa może nastąpić tylko wówczas, gdy ujawnione zostaną okoliczności określone w art. 126 ustawy, który z kolei odsyła do art. 125 ustawy (NSA w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2006 r. II OSK 749/05). Pozwolenie wodnoprawne nie jest zatem decyzją opartą wyłącznie na uznaniu administracyjnym lecz przede wszystkim na postanowieniach dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej, przepisach ustanawiających zasady zagospodarowania przestrzennego i przepisach ustaw zawierających ograniczenia w korzystaniu z wód. Dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej, w toku opracowywania projektów planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, warunków korzystania z wód regionów wodnych oraz warunków korzystania z wód zlewni zapewniają możliwość udziału społeczeństwa, w tworzeniu przyszłych zasad gospodarowania wodami, a w szczególności udostępniania ich przyszłym użytkownikom.

Na uwagę zasługuje również fakt, że organami sprawującymi nadzór nad pozwoleniami wodnoprawnymi są dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej i Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, jako centralny organ administracji rządowej. Wymienione organy posiadają niezbędną wiedzę i dysponują instrumentami prawnymi pozwalającymi na eliminowanie z obrotu prawnego wadliwych pozwoleń wodnoprawnych oraz wadliwych rozstrzygnięć w sprawach dotyczących w szczególności pozwoleń wodnoprawnych.

W toku wyjaśniania okoliczności spraw stanowiących przedmiot interwencji uzyskano informacje od Starosty Grójeckiego, z których wynika, że w ostatnich latach w powiecie grójeckim udzielono blisko tysiąc pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód dla potrzeb rolnictwa. Natomiast decyzje, którymi odmówiono i umorzono postępowania dotyczące udzielenia pozwoleń wodnoprawnych rolnikom z rejonu znajdującego się w zlewni bilansowej ZB-06 „Molnica od źródeł do ujścia rzeki Kraski”, były podyktowane występowaniem w tej zlewni deficytu zasobów dyspozycyjnych. Informacja określająca wielkość deficytu zawarta jest w załączniku nr 6 do rozporządzenia Nr 17/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 30 czerwca 2015 r., w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Jeziorki (Dz. Urz. Woj. Maz.

z 2015 r. poz. 6658). Starosta Grójecki poinformował także, że operaty wodnoprawne, jakie załączono do wniosków o wydanie przedmiotowych pozwoleń wodnoprawnych nie zawierały dostatecznego odniesienia do ustanowionych powyżej wymienionym rozporządzeniem warunków korzystania z wód zlewni Jeziorki. Od decyzji Starosty Grójeckiego, którymi umorzono postępowania o wydanie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie ujęcia wód podziemnych i urządzeń melioracji wodnych szczegółowych mających służyć nawadnianiu sadu oraz o odmowie wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych do nawadniania sadu złożono odwołania. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, jako organ wyższego stopnia w stosunku do starostów realizujących zadania z zakresu wydawania pozwoleń wodnoprawnych uwzględnił te odwołania i uchylił decyzje Starosty Grójeckiego, kierując sprawy nimi rozstrzygnięte do ponownego rozpatrzenia. Zatem postępowania w sprawach dotyczących wydania przedmiotowych pozwoleń wodnoprawnych toczą się nadal i kwestia możliwości ich uzyskania nie została rozstrzygnięta.

Rozumiejąc trudną sytuację rolników, którzy już dokonali nasadzeń wymagających nawadniania nie można jednak pominąć sytuacji hydrologicznej i hydrogeologicznej naszego kraju i ciążących na Polsce, jako kraju członkowskim obowiązkach realizacji postanowień RDW, w szczególności w odniesieniu do obowiązku osiągnięcia dobrego stanu wód. Występujące niedobory dyspozycyjnych zasobów wód i nierównomierna ich dostępność przy zwiększającej się presji na korzystanie z zasobów wód podziemnych i powierzchniowych może spowodować brak możliwości zapewnienia wszystkim zainteresowanym korzystaniem z wód odpowiedniej ich ilości i jakości. Na obszarze objętym postępowaniem Starosty Grójeckiego już występuje deficyt zasobów wód i na terenie kraju wiele jest obszarów borykających się z podobnym problemem. Dalsza presja podmiotów korzystających z wód może to zjawisko pogłębić i spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych w planie gospodarowania wodami dorzeczy, a w konsekwencji do naruszenia postanowień RDW i wszczęcia przez Komisję Europejską postępowania skargowego do Europejskiego Trybunału Konstytucyjnego. W tej sytuacji jedną z dróg rozwiązania tych problemów oprócz wdrażania technologii pozwalających na oszczędne korzystania z wód może okazać się realizacja rozwiązań technicznych służących zwiększeniu stopnia retencji wód. Strategiczne działania podjęte w aspekcie zapobiegania wystąpieniu zjawiska suszy zostaną opracowane w Planach przeciwdziałania skutkom suszy. Jednym z obligatoryjnych elementów planów jest analiza powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych. Plany będą odnosić się do propozycji budowy i rozbudowy, w danej jednostce hydrograficznej urządzeń wodnych, które

bezpośrednio lub pośrednio determinują stosunki wodne, rzutując na stan zasobów wód i możliwość racjonalnego nimi gospodarowania. W dokumencie znajdują się również propozycje dotyczące zmian w zakresie korzystania z wód oraz zmian w naturalnej i sztucznej retencji. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej sporządził projekt harmonogramu i projekt program prac związanych z przygotowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy i przeprowadził konsultacje społeczne w odniesieniu do tych dokumentów.

Dziękując za zainteresowanie problemami użytkowników wód uprzejmie informuję, że aktualnie toczą się prace parlamentarne nad projektem ustawy - Prawo wodne, którego regulacje w mojej opinii powinny stworzyć przede wszystkim warunki do zapewnienia adekwatnej ilości i jakości wód w stosunku do zgłaszanych potrzeb przez użytkowników. Utworzenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, które ma kompleksowo zająć się gospodarowaniem wodami, w tym tak ważnymi elementami tego gospodarowania jakimi są ochrona przed suszą i ochrona przed powodzią stwarza szansę na zakończenie realizacji już rozpoczętych inwestycji i podjęcie zintegrowanych działań dla realizacji nowych inwestycji służących w szczególności retencji wód.

Równie ważnym elementem projektu Prawa wodnego są regulacje mające włączyć społeczeństwo naszego kraju w proces planowania i realizacji niezbędnych inwestycji. Projekt ustawy - Prawo wodne przewidując zwiększenie wpływu społeczeństwa na gospodarowanie wodami w regionie wodnym powierza Prezesowi Wód Polskich kompetencje do powoływania komitetów konsultacyjnych. Złożone one będą z przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, dyrektorów urzędów żeglugi śródlądowej, wojewodów i marszałków województw. Komitety będą spełniać funkcję opiniotawczo-doradcze w gospodarowaniu wodami. Jednym z zadań komitetów będzie opiniowanie programów realizacji zadań związanych w szczególności z planowanymi inwestycjami w gospodarce wodnej i weryfikacja projektów tych programów. Komitety konsultacyjne będą miały zatem realny wpływ na kształtowanie gospodarowania wodami w regionie wodnym, w tym tworzenie dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami. Dokumenty te będą stanowiły podstawę do właściwego planowania i realizacji wszelkich inwestycji prowadzonych w regionie wodnym, w tym robót utrzymaniowych, działań i inwestycji służących zapobieganiu wystąpienia suszy oraz inwestycji poprawiających bezpieczeństwo powodziowe.

W mojej opinii aktywny udział lokalnych społeczności w gospodarowaniu wodami na obszarach regionów wodnych przez udział ich przedstawicieli w pracach komitetów

konsultacyjnych zapewni realizację najpotrzebniejszych inwestycji w regionie wodnym, w dostosowaniu do cech charakterystycznych i reżimu wodnego regionu wodnego. Tym samym może to zapobiec występowaniu w szerszym stopniu zjawiska deficytu zasobów wód dyspozycyjnych i wpłynie na zmniejszenie liczby przypadków rozstrzygnięć odmawiających udzielenia uprawnień do poboru wód podziemnych lub powierzchniowych.

2 powołanie

Z up. MINISTRA
PODSZEFETAKZ STANI
Mariusz Gajda